

§

till protokoll den 12 maj 2022, § 129

Bilaga 74
(D-2020/2004)

BESLUT

den 12 maj 2022

av Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnd i disciplinärende Göteborgs tingsrätt
genom lagman Johan Kvart, Göteborg ./, advokat Anders Lindstrand, Göteborg

---

Bakgrund

Anders Lindstrand har varit offentlig försvarare vid ett mål vid Göteborgs tingsrätt.

Anmälan

Av Göteborgs tingsrätts dom den 1 oktober 2020 framgår bl.a. följande under rubriken Rättegångskostnader.

För Melody Gholizadeh Johansson har advokaten Anders Lindstrand förordnats som försvarare i oktober 2016. I målet har ersättning begärts med 144 961 kr varav 103 896 kr för arbete i 74 timmar. Den kostnadsräkning som lämnats in i målet är undertecknad av advokaten Kurt Ericsson och av försättsbladet framgår att de åtgärder som vidtagits av Kurt Ericsson framgår av åtgärdsbilagan. Av åtgärdsbilagan framgår att det är Kurt Ericsson som i allt väsentligt skött uppdraget som offentlig försvarare för Melody Gholizadeh Johansson.

I målet har advokat Lindstrand inte inställt sig vid någon av de sammanlagt fem förhandlingstillfällena som varit aktuella i målet. Vid varje tillfälle har istället advokaten Kurt Ericsson inställt sig, utan att tingsrätten, enligt de anteckningar som finns i akten, vid något tillfälle i förväg medgett advokat Lindstrand rätt att sätta någon annan i sitt ställe. Vid flera av förhandlingarna har Kurt Ericsson presenterat en transportfullmakt. Vid huvudförhandlingen i målet den 9 september 2020 inställde sig Kurt Ericsson och gav på fråga från rätten om substitution in en transportfullmakt från advokaten Anders

Lindstrand. I fullmakten anges att uppdraget som offentlig förvarare transporteras till Kurt Ericsson eller den han sätter i sitt ställe. Tingsrätten har tvingats acceptera att advokat Kurt Ericsson företrätt Melody Gholizadeh Johansson, eftersom huvudförhandlingen vid flera tillfällen tidigare ställts in pga. bristande närvaro av de tilltalade varför det inte var rimligt att nu ställa in förhandlingen då Anders Lindstrand inte infann sig.

Att vara offentlig försvarare är ett personligt uppdrag som innebär att advokaten inte utan rättens tillstånd får sätta någon annan i sitt ställe. Självklart finns det situationer när det måste tillåtas att en annan advokat än den som har uppdraget tillfälligt hoppar in. Det finns en stor förståelse från tingsrättens sida för det faktum att en advokats planering till stor del är beroende av andra aktörers och domstolens planering, vilket kan innebära svårigheter att fullfölja ett uppdrag som offentlig försvarare.

I detta fall är det emellertid anmärkningsvärt att Anders Lindstrand under de fyra år som gått sedan förordnandet, inte närvarat vid några förhandlingar i tingsrätten. Det är vidare enligt tingsrättens mening uppenbart att han inte haft för avsikt att utföra uppdraget själv, utan har förmedlat uppdraget vidare till Kurt Ericsson, trots att Melody Gholizadeh Johansson hade begärt att just Anders Lindstrand skulle utses. Detta innebär också att tingsrätten inte har kunnat göra den lämplighetsprövning som ska ske när tingsrätten utser vem som ska vara offentlig försvarare. Eftersom Anders Lindstrand de facto inte har utfört någon del av uppdraget utom möjligen i det helt inledande skedet, anser tingsrätten att det kan ifrågasättas om Anders Lindstrand har skött uppdraget på det sätt som krävs av en offentlig försvarare. Med hänsyn till detta anser tingsrätten att arvodet ska sättas ned till en ersättning för arbete motsvarande 60 timmar. Ersättning för tidspillan och utlägg ska utgå i enlighet med vad som begärts.

Advokatens yttrande

Anders Lindstrand har den 30 november 2020 inkommit med ett yttrande och i huvudsak anfört följande.

Han förordnades i målet den 11 oktober 2016. Misstankarna har rört bokföringsbrott och flertal brott mot aktiebolagslagen. Misstankarna har berört ett flertal personer.

Den 20 maj 2017 slutdelgavs förundersökningen och erhöll han förundersökningen för eventuell erinran. Han genomgick utredningen preliminärt och hade under denna tid sedvanliga kontakter med huvudmannen inför godkännande av utredningen.

Åtal väcktes den 15 februari 2018. De kallades härefter till huvudförhandling den 22-23 november 2018.

Någon tid innan huvudförhandling insjuknade han - i en sedan flertal år tillbaka - återkommande sjukdom. Han kontaktade huvudmannen i den uppkomna situationen och kontaktade advokat Kurt Eriksson, som är särskilt inriktad på bolags- och skatterättsjuridik. Allt för att huvudmannen skulle få det bästa försvaret. Han upprättade transportfullmakt och överlämnade materialet med muntlig information om vad som förevarit. Han tillsåg även att längre sammanträffande kunde ske mellan advokat Kurt Eriksson och huvudmannen med genomgång och förberedelser.

Dagen innan huvudförhandling - den 20 november 2018 - var han i telefonkontakt med tingsrätten. Han meddelades av tingsrätten vid detta tillfälle att huvudmannen inte var formellt delgiven. Han delgav tingsrätten den information han hade om huvudmannen och underrättade även tingsrätten om substitutionen. Tingsrätten tog även samma dag telefonkontakt med advokat Kurt Eriksson. Tingsrätten har sålunda innan förhandling informerats och godtagit att advokat Kurt Eriksson skall komma att företräda huvudmannen.

Vid förhandlingsstart den 21 november 2018 ingav advokat Kurt Eriksson transportfullmakt. Denna transportfullmakt var inte begränsad utan avsåg målet i sin helhet. Tingsrätten godtog substitutionen. Målet kom emellertid att ställas in och utsättas till förhandling den 6-7 mars 2019.

Förundersökningen har varit omfattande och uppgående till 800 sidor. Advokat Kurt Eriksson har varit inläst på målet och haft flertal sammanträffanden och överläggningar med huvudmannen. Transportfullmakten har inte varit inskränkt och tingsrätten har vid första förhandlingstillfället den 21 november 2018 godkänt substitutionen, såväl i förväg som vid förhandlingstillfället. Det var naturligt och underförstått för alla inblandade att advokat Kurt Eriksson skulle fortsatt företräda huvudmannen i hans ställe.

§

Då hinder förelåg för hållande av huvudförhandling den 6-7 mars 2019 kallades till huvudförhandling den 22-23 mars 2019. Tingsrätten informerades även innan dessa förhandlingsdagar att advokat Kurt Eriksson skulle företräda huvudmannen. Detta enligt telefonsamtal mellan hans sekreterare och tingsrätten den 21 mars 2019. Inte heller vid detta tillfälle hade tingsrätten någon erinran. Härefter har advokat Kurt Eriksson medverkat vid bevisupptagning i målet.

Han får återigen anföra att advokat Kurt Eriksson är en av landets mest meriterade och kunniga bolags- och skatterättsjurister med specialinriktning mot ekobrott. Advokat Kurt Erikssons kompetens är väl känd av tingsrätten.

Målet kallades till huvudförhandling den 9-10 september 2020.

Huvudförhandling förevarade den 9-10 september 2020 i målet och dom meddelades den 1 oktober 2020.

Tingsrätten synes felaktigt utgå från att han "förmedlat" detta uppdrag vidare till advokat Kurt Eriksson och att det är "uppenbart" att han inte haft för avsikt att utföra uppdraget själv.

Han erhöll förordnandet den 11 oktober 2016. Han har under hela förundersökningen biträtt huvudmannen och medverkat vid samtliga polisförhör. Han har genomgått utredningen själv, och tillsammans med huvudmannen vid slutdelgivning av utredningen. Han har sålunda företrätt huvudmannen från den 11 oktober 2016 till november 2018. Han har alltså utfört uppdraget själv under mer än två års tid. Anledningen till att uppdraget transporterades tid innan huvudförhandling den 22 november 2018 var på grund av sjukdom. Han har medvetet underlåtit att begära ersättning för sitt arbete under den tid han företrätt huvudmannen. Tingsrätten har godtagit substitution i målet inför huvudförhandling den 22-23 november 2018. Det har för alla parter varit uppenbart att advokat Kurt Eriksson skulle slutföra talan för huvudmannen vid huvudförhandling.

Detta för att inte orsaka merkostnader samt med hänsyn till rättssäkerhet för huvudmannen när advokat Kurt Eriksson varit inläst och besitter särskild sakkunskap, dels genom sin inriktning, men framförallt när det hållits bevisupptagning varunder advokat Kurt Eriksson företrätt huvudmannen.

§

Han har till Advokatsamfundet ingett tingsrättens dagboksblad varvid han särskilt vill fästa uppmärksamhet beträffande händelsenummer 84, 133 och 134. Av dessa framgår följande:

Händelsenummer 84 den 20 november 2018: Enligt Anders Lindstrand tänker Melody komma till huvudförhandlingen imorgon. Han underrättas om att hon ej är delgiven. /AB

Händelsenummer 133 den 21 mars 2019: Enl tel till A Lindstrands sekreterare så uppger hon att adv Kurt Eriksson inträder inför h i morgon istället för A Lindstrand. Lämnat meddelande ang fh i morgon till adv Eriksson/BS

Händelsenummer 134 den 21 mars 2019: Enl tel till adv Kurt Eriksson uppger han att han blivit bemött på samma sätt vid uppringning av tilltalad och att han söker tilltalad inför fh/BS-enl samtal m ordf hålls fh i morgon/BS

Mot dagboksbladets händelsenummer är tingsrättens anförande i domskälen att inga anteckningar skulle finnas i tingsrättens akt om att han inte vid något tillfälle i förväg medgetts att sätta advokat Kurt Eriksson i sitt ställe förvånande.

I vart fall har han i förväg informerat tingsrätten och bibringats uppfattning att substitution varit accepterad. Tingsrätten har slutligen haft mailkorrespondens med advokat Kurt Eriksson inför förhandlingstillfället den 9-10 maj 2019. Av mailkorrespondensen mellan advokat Kurt Eriksson och tingsrätten framgår att advokat Kurt Eriksson bekräftat förhandlingsdagarna 9-10 maj 2019.

Han har till Advokatsamfundet ingett följande mailkorrespondens.

Från: advokatfirman@kurteriksson.se

Datum: 30 april 2019 15:49:19 +02:00

Ämne: Fwd: Re: B 12429-16, EB-399-16, 934-4, Melody Mohammad Gholizadeh HÄKTAD, Joakim Johansson och Patrick Mellberg

Till: Brevlåda Avdelning 2 - TGG <avdelning2tgg@dom.se>

Till Sebastian och tingsrätten i Göteborg

Undertecknad har reserverat torsdagen den 9 maj och den 10 maj 8.45 - 15.45.

Med anledning av att melody är frihetsberövad erfordras att åtalet, så som utlovats, prövas så snart som möjligt.

Vänligen Kurt Eriksson

Hej!

Rådmannen Henrik Karlsson har nu beslutat att huvudförhandling i målet skall ske enligt nedan.

Kallelser kommer skickas separat.

Dag 1: Torsdag den 9 maj, kl 08:45 - 15:45

Dag 2: Fredag den 10 maj, kl 08:45 - 15:45

Med vänlig hälsning

Sebastian Bäckström

Avdelning 2, Göteborgs tingsrätt

Han finner tingsrättens kritik förvånande.

Ytterligare skriftväxling

Johan Kvart har den 13 november 2020 inkommit med yttrande som Anders Lindstrand gett in till Göteborgs tingsrätt samt svar på detta.

Av Anders Lindstrands yttrande till Göteborgs tingsrätt jämte bilagor inkomna till tingsrätten den 19 oktober 2020 framgår följande.

**BETRÄFFANDE HANDLÄGGNING AV MÅL B 11292-18 OCH FRÅGA
OM TINGSRÄTTENS DIREKTIV OCH POLICY I ANLEDNING AV
COVID-19**

§

I rubricerat mål företräder jag en klient såsom offentlig försvarare. Huvudförhandling var utsatt till torsdagen den 15:e och fredagen den 16:e oktober 2020. Det är ett s.k. frifotsmål.

Under tisdag kväll den 13 oktober 2020 började jag känna förkylningssymptom med lättare hosta.

Dagen efter - den 14 oktober - förvärrades symptomen med feber, kraftigare hosta och bröstontet. Jag ringde vårdcentralen som uppmanade mig att testa mig för covid-19 och bokade in mig för provtagning under torsdag den 15 oktober kl. 11.00.

Jag ringde tingsrättens kansli på avdelning 4 och förklarade situationen. Man bad mig tillskriva tingsrätten och skriftligen förklara symptomen och att man därefter skulle meddela rådmannen för beslut om målets inställande. Jag upprättade en skrivelse och översände denna per mail den 14 oktober kl. 14.22. Skrivelsen bilägges. Bilaga 1.

Samma dag, kl. 14.44, blev jag kontaktad per telefon av chefsrådmannen Anna-Karin Karlbom som muntligen meddelade mig beslutet att förhandlingen inte skulle ställas in och att jag uppmanades att vara tillstädes vid pårop den 15 oktober kl. 09.00. Anna-Karin Karlbom började samtalet med att omtala att "vi" på avdelningen "diskuterat" detta och konstaterat att detta var 3:e tillfället sedan våren som jag skulle anförat hinder på grund av corona-pandemin och att jag därför skulle vara så god att komma och beslutet därför var att förhandlingen inte skulle ställas in. Samtalet varade i 4 minuter. Min hustru överhörde hela samtalet.

Jag tog mycket illa vid mig av beslutet samt den bryskhet som chefsrådmannen Anna-Karin Karlbom visade. Efter kort övervägande bestämde jag mig för att tillskriva tingsrätten och begära chefsrådmannen Anna-Karin Karlboms beslut skriftligt. Jag upprättade en skrivelse med begäran om skriftligt beslut och översände denna per mail kl. 15.06. Skrivelsen bilägges,

Bilaga 2.

Bara några minuter efter att jag mailat tingsrätten med begäran om skriftligt beslut, blev jag kl. 15.09, återigen uppringd av chefsrådmannen Anna-Karin Karlbom. Efter diskussioner rörande att bevisupptagning, med mig närvarande på kontoret/hemifrån via videolänk, skulle ur ett rättssäkerhetsperspektiv gentemot min klient kunna vara genomförbart ändrar chefsrådmannen sitt tidigare meddelade beslut och beslutar nu att bevisupptagning istället skall ske. Samtalet varade i 12 minuter.

§

Jag erhåller ett mail från avdelning 4 kl. 17.14 innefattande ett skriftligt beslut om att huvudförhandling ställs in och att istället bevisupptagning skall ske och att jag skall närvara via videolänk.

Vem som fattat detta beslut framgår emellertid inte av protokollet. Inte heller har jag erhållit det tidigare muntligen meddelade beslutet att huvudförhandlingen inte ställs in - trots begäran om skriftligt beslut.

Slutsatser beträffande handläggningen

Covid-19 är ett dödligt virus. Det är ett extremt smittsamt virus därtill. Vi uppmanas av WHO, Regeringen, Folkhälsomyndigheten samt läkare, m.fl. att stanna hemma vid förkylningssymptom.

Jag har svårt att tänka mig att det är tingsrättens policy att part eller aktör skall anmodas att vid förkylningssymptom bege sig till tingsrättens lokaler och därvid utsätta huvudman, motpart eller motpartsombud, vaktmästare och övrig personal samt åhörare vid tingsrätten för risk att konfronteras med person som uppvisar tydliga symptom och har hosta och feber.

Chefsrådmannen Anna-Karin Karlboms agerande och beslut kan endast uppfattas på två sätt.

Antingen ger hon uttryck för tingsrättens policy bestående i att personer med hosta, feber och förkylningssymptom skall uppmanas att komma till lokalerna och utsätta en stor grupp för mycket stor risk eller ger hennes agerande uttryck för att hon och en grupp inom Göteborgs tingsrätt ser på mig med stort förakt och misstro.

Vad jag har förstått skulle inte chefsrådmannen Anna-Karin Karlbom döma i målet eller sitta ordförande. Hon har antingen på eget initiativ ringt upp mig kl. 14.44 eller blivit anmodad av andra att ringa upp mig och klargöra beslutet att förhandlingen inte skulle ställas in och att jag skulle vara så god att inställa mig till förhandlingen vid pårop. I samtalet kl. 14.44 uttalar Anna-Karin Karlbom i vart fall att "vi" på avdelningen skulle ha "diskuterat" och inhämtat uppgifter etc.

Jag får konstatera att chefsrådmannen Anna-Karin Karlbom tillsammans med andra vid Göteborgs tingsrätt har en negativ uppfattning om mig och att denna uppfattning präglas av djupt misstroende. Så till den grad att man utgår från att jag far med direkt lögn till tingsrätten angående mina förkylningssymptom.

Jag vet inte varifrån misstroendet kommer eller har uppstått. Jag kan nu inte bortse från, eller frigöra mig från, tanken att domare, vid meddelande

§

av dom eller beslut, har färgats eller påverkats av en negativ inställning och hållning gentemot mig.

Jag måste självklart underrätta mina klienter, och kommande klienter om den misstro som tingsrätten riktar mot mig. Detta får ju till följd att klienter, och även allmänhet på sikt, tappar förtroende för domstolars objektivitet och opartiskhet.

De domare vid Göteborgs tingsrätt som misstror mig och har en negativ och föraktfull subjektiv inställning till mig som person och ombud bör inte få delta i avgöranden eller beslut i mål där jag agerar såsom ombud. Jag skulle kunna namnge flera rådmän vid Göteborgs tingsrätt som genom sina ageranden tydligt uppvisar denna subjektivt negativa uppfattning. Mina huvudmän har även reagerat vid dessa tillfällen och meddelat mig deras iakttagelser, erfarelser, reaktioner och uppfattning.

Bilaga 1.

Re: Brev från Göteborgs tingsrätt i B11292-18

14 oktober 2020 | 14:22 | 12 KB 1

Hej!

På begäran vid - muntlig kontakt: får jag redovisa följande.

Under gårdagen fick jag halsont med lättare hosta. Idag har tillståndet förvärrats. Jag har nu kraftigare hosta och ont i bröstet. Jag har även lättare feber. Jag har kontaktat vårdcentralen som bokat in mig för coronatest i morgon kl 11.00.

Frågan är därför om jag skall inställa mig i morgon eller om förhandlingen skall ställas in.

Anders Lindstrand

Bilaga 2.

Re: Brev från Göteborgs tingsrätt i B11292-18

14 oktober 2020 | 15:06 | 11 KB

Begäran om skriftligt besked

§

Av Johan Kvarts svar till Anders Lindstrand den 11 november 2020 framgår följande.

Jag har mottagit ditt brev, daterat den 18 oktober 2020, beträffande bl.a. handläggningen av ett brottmål (B 11292-18) samt tingsrättens riktlinjer i anledning av den pågående pandemin. Jag beklagar att mitt svar har dröjt.

När det gäller handläggningsbeslut i ett enskilt mål, såsom frågor om att ställa in ett sammanträde eller formerna för parts eller ombuds närvaro, är det den enskilda beslutsfattaren som bestämmer. Jag varken får eller vill ha synpunkter i en sådan fråga.

Vad avser tingsrätten riktlinjer med anledning av Covid-19, finner jag det högst anmärkningsvärt att du på allvar formulerar dig som du gör. Jag utgår från att du skrivit i affekt när du ifrågasätter om tingsrätten alls bryr sig om den pågående pandemin.

Ditt påstående om att vissa, icke namngivna, domare på Göteborgs tingsrätt skulle misstro dig rent allmänt och ha en negativ och föraktfull inställning till dig som person, kan jag inte kommentera. Jag har nämligen inte någon närmare kunskap om att så skulle vara fallet. Det hade varit intressant om du hade kunnat underbygga dina påståenden och angett några plausibla förklaringar till att du tror att det förhåller sig på det sättet.

Jag vet inte om jag själv omfattas av din kritik. Våra kontakter har varit sparsamma. Jag har noterat att du nyligen tilldelades en erinran av Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnd. Jag har även själv nyligen anmält dig till disciplinnämnden som meddelat mig att de tagit upp och handlägger ärendet.

Jag har vidare för inte alltför länge sedan provat en av dig framförd jävsinvändning mot ordföranden i målet, i slutet av en lång och uppmärksam brottmålsrättegång. Du anförde där att du blivit illa behandlad av ordföranden under i princip hela rättegången, vilket ingen annan professionell aktör (och det var många) ville skriva under på. Jag och övriga rätten fann (efter att bl.a. ha lyssnat på en inspelning från förhandlingen) jävsinvändningen grundlös och din efterföljande fråga till rätten avslöjande häpnadsväckande kunskapsluckor i grundläggande processrätt. Jag tar upp detta eftersom du avslutar ditt brev på just detta tema.

Avslutningsvis, ditt påstående om att domare vid Göteborgs tingsrätt skulle låta sitt beslutsfattande påverkas av deras aversion mot dig och därmed drabba dina klienter och dig negativt, är häpnadsväckande. Det

§

du skriver är över huvud taget så anmärkningsvärt att jag finner skäl att fästa Sveriges advokatsamfunds uppmärksamhet på det.

Anders Lindstrand har den 13 januari 2021 inkommit med ett yttrande och i huvudsak anfört följande.

Med anledning av vad lagmannen Johan Kwart har framfört vill han förtydliga följande omständigheter i det händelseförlopp som föregick hans skrivelse till lagmannen.

Tingsrätten har i målet genom sin kallelse den 13 maj 2020, som ingetts till Advokatsamfundet, uttalat följande.

Under rubrik Viktig information i anledning av coronapandemin;

"Den som har vissa symptom skall i nuläget inte besöka domstolen. Symptomen är hosta, feber, andningsbesvär, snuva/nästäppa, halsont, huvudvärk, illamående, muskel- och ledvärk.

Gäller även vid lindriga symptom och även om du inte själv misstänker Covid-19.

Kontakta domstolen om du har symptom när det är två dagar kvar till förhandlingen."

Den angivna förhållningsföreskriften gäller sålunda generellt för ombud och parter. Den synes även överensstämja med Folkhälsomyndighetens direktiv och även med ett gott omdöme för att skydda varandra.

Det besked som chefsrådmannen meddelade honom och de skäl som chefsrådmannen uppgav som skäl för sitt beslut uppfattade han som ett undantag från de förhållningsregler som redan meddelats honom och som gäller för ombud och parter.

Han beklagar situationen och han är lika uppbragd som lagmannen Johan Kwart. Han har följt det beslut och den föreskrift som tingsrätten generellt har meddelat men har av chefsrådmannen personligen undantagits från föreskrifternas tillämplighet av henne av skäl som hon hänförde till honom personligen. Han tillskrev chefsrådmannen med begäran om att få beslutet i skriftlig form. Han har ännu inte fått beslutet skriftligt.

§

Han beklagar det inträffade och uppfattar att undantaget från besöksföreskriften gäller personlig bedömning av honom. Han har ännu inte fått någon förklaring eller något underlag för att förstå varför chefsrådmannen beordrade honom trots hans uppgivna symptom - och i strid mot av tingsrätten upprättade direktiv - att inställa sig.

Genom lagmannen Johan Kvarts skrivelse till advokatsamfundet har inget av dessa frågeställningar berörts eller besvarats. Det är hans uppfattning att den föreskrift som han meddelats genom kallelsen är väl övertänkt. Han uppfattar att det är rimligt att han får ett besked om vad som föranlett chefsrådmannens undantag från denna föreskrift vad gäller just honom.

Den handling som lagmannen Johan Kvart tillställt Advokatsamfundet undanröjer inte i någon mån den osäkerhet som uppkommit för honom vad gäller chefsrådmannens inställning till honom som person:

Han hemställer nu om att Advokatsamfundet medverkar till att dessa frågeställningar som ärendet rätteligen gäller utreds.

Till sitt yttrande har Anders Lindstrand bifogat kallelse från Göteborgs tingsrätt den 13 maj 2020.

Den 27 januari 2021 har Anders Lindstrand inkommit med ett kompletterande yttrande där han anför i huvudsak följande.

Han överklagade tingsrättens beslut rörande ersättning till hovrätten för västra Sverige. Hovrätten begärde yttrande från JK. JK:s yttrande har nu inkommit till hovrätten och har av hovrätten översänts till honom för kännedom. Han konstaterar att JK ger honom helt rätt. JK argumenterar även rättsligt för sitt ställningstagande.

Han översänder såsom bilaga JK:s yttrande till hovrätten för västra Sverige och åberopar detta yttrande inför Advokatsamfundet i rubricerat ärende.

§

Till sitt yttrande har Anders Lindstrand bifogat justitiekansler Mari Heidenborgs yttrande till Hovrätten för Västra Sverige den 21 januari 2021 av vilket följande framgår.

Mål nr Ö 5389-20; Anders Lindstrand ./ Justitiekanslern angående ersättning till offentlig försvarare

Med anledning av hovrättens föreläggande yttrar sig Justitiekanslern enligt följande.

Inställning

Justitiekanslern överlämnar åt hovrätten att pröva överklagandet.

Skälen för Justitiekanslerns inställning

Den rättsliga regleringen

Överklagandet aktualiserar rätten till ersättning när den förordnade försvararen har satt en annan advokat i sitt ställe.

Enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken har en offentlig försvarare rätt till skälig ersättning för bl.a. det arbete som uppdraget krävt. Ersättningen för arbete ska bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning.

Uppdraget som offentlig försvarare är av personlig natur. En förordnad försvarare får därför enligt 21 kap. 6 § tredje stycket rättegångsbalken inte utan rättens tillstånd sätta någon annan i sitt ställe att självständigt fullgöra försvararuppdraget (substitution). Bestämmelsen ska inte förstås som att försvararen nödvändigtvis själv ska fullgöra allt som hör till uppdraget. Vissa uppgifter har denne rätt att utan rättens medgivande låta utföras av ett biträde. Biträdets insats bör dock vara begränsad och inte gälla uppgifter som typiskt sett kräver den offentlige försvararens personliga insats, såsom exempelvis närvaro vid polisförhör och domstolsförhandlingar (se Svea hovrätts beslut den 4 april 2015 i mål nr Ö 1268-15 och jfr SOU 2014:86, s. 134).

Substitution kan avse arbete viss tid eller vissa åtgärder och är avsedd att användas vid kortare förhinder, exempelvis under en kortare tids sjukdom (jfr prop. 1987/88:73 s. 59). Om det är fråga om mera långvariga eller permanenta förhinder, ska i stället byte av försvararen ske (jfr prop. 1987/88:73 s. 59). Det ankommer på den offentlige försvararen att begära sitt entledigande så snart försvararen får klart för sig att uppdraget inte kan fullgöras (jfr NJA 2017 s. 527). När domstolen får uppgifter som ger

§

anledning att utgå från att den offentlige försvararen har ett mer långvarigt eller permanent förhinder ska domstolen ta initiativ till ett biträdesbyte.

Ett beslut om att medge substitution påverkar inte förordnandet som offentlig försvarare och det är alltså fortfarande den förordnade försvararen som har rätt att begära ersättning från staten. Bedömningen av i vilken mån den offentlige försvararen har rätt till ersättning för den substituerande advokatens arbete ska, i likhet med kostnadsanspråket i övrigt, ske med utgångspunkt i bestämmelsen om skäligt arvode i 21 kap. 10 § rättegångsbalken, dvs. utifrån uppdragets art och omfattning och den skicklighet med vilket det har utförts. Vid den prövningen ska domstolen bl.a. beakta skälen till att substitution skett och om det kan anses skäligt att tillerkänna ersättning för den eventuella extra tidsåtgång som detta kan ha medfört (se NJA 2009 s. 735 och RH 2009:84). Arvodet ska alltså även i dessa fall bestämmas utifrån vad som är skäligt. Det saknas stöd för att av disciplinära skäl sätta ner arvodet vid försummelser som inte har påverkat fullgörandet av själva försvararuppdraget (jfr NJA 2014 s. 798).

I det fall rätten inte har lämnat sitt medgivande till substitution är utrymmet att ersätta det arbete som utförts av annan än den som förordnats som offentlig försvarare ytterst begränsat (se NJA 1967 s. 385 och RH 1997:58).

Bedömningen i det här fallet

I det här fallet har tingsrätten satt ned Anders Lindstrands arvode med hänvisning till att han inte har fullgjort försvararuppdraget själv utan i stället satt Kurt Eriksson i sitt ställe utan att tingsrätten i förväg har medgett att så sker.

Av protokollet från tingsrättens huvudförhandling i september 2020 framgår att tingsrätten då medgav att den förordnade advokaten satte Kurt Eriksson i sitt ställe vid förhandlingen. Även vid de övriga förhandlingstillfällena har tingsrätten antecknat den offentliga försvararen som närvarande genom Kurt Eriksson, som då har förevisat transportfullmakt. Som Anders Lindstrand angett i sitt överklagande måste tingsrätten därmed anses ha godtagit att Kurt Eriksson fullgjorde försvararuppdraget genom substitution. Även om substitution i formell mening inte skulle anses ha förelegat ser

Justitiekanslern inte skäl att ifrågasätta att Anders Lindstrand under dessa förhållanden i vart fall kan ha uppfattat tingsrätten på det sättet.

Tingsrättens medgivande till substitution vid förhandlingarna bör enligt Justitiekanslern utsträckas till att även omfatta Kurt Erikssons förberedelser inför förhandlingarna och övrigt arbete i anslutning till

§

dessa. Av försvararens arbetsredogörelse framgår det inte klart vilka åtgärder som Anders Lindstrand respektive Kurt Eriksson har utfört. Även om det försvårar bedömningen av kostnadsanspråket förefaller det, utifrån de uppgifter som lämnats i hovrätten, som om Kurt Erikssons arbete från och med november 2018 i huvudsak har avsett inställelse vid förhandlingarna och arbete i anslutning till dessa. Det arbetet får därmed anses ligga inom ramen för tingsrättens medgivande. Den omständigheten att den förordnade försvararen har satt Kurt Eriksson i sitt ställe bör mot den bakgrunden inte inverka på den offentliga försvararens rätt till ersättning.

Som tingsrätten konstaterat är det anmärkningsvärt att Anders Lindstrand inte har närvarat vid något förhandlingstillfälle under målets handläggning.

Anders Lindstrand har i överklagandet angett att han på grund av sjukdom har varit förhindrad att fullgöra sitt försvaruppdrag i november 2018. Det tycks inte ha varit fråga om en kortare tids sjukdom och han borde därmed ha begärt sitt entledigande från uppdraget som offentlig försvarare.

Till bilden hör emellertid att Anders Lindstrands frånvaro under målets handläggning även borde ha gett tingsrätten anledning att väcka frågan om ett byte av offentlig försvarare (se NJA 2017 s. 527 och NJA 2005 s. 137).

Så tycks inte ha skett. Om tingsrätten hade beslutat om byte av offentlig försvarare får det antas att den nya försvararen hade ansetts berättigad till det i tingsrätten begärda arvodet.

Mot den bakgrunden kan det framstå som betänkligt att i efterhand sätta ned arvodet på de av tingsrätten anförda skälen.

Enligt Justitiekanslern talar dessa förhållanden sammantaget för att begärt arvode ska anses avse ersättningsgillt arbete även till den del det utförts av Kurt Eriksson. Frågan blir då om begärd ersättning är skälig.

Det är i regel svårt att avgöra den närmare omfattningen av det arbete som saken krävt för ett ombud utan att ha deltagit i tingsrättens huvudförhandling och utan tillgång till alla handlingar i målet. Justitiekanslern kan ändå konstatera att nedlagd tid om 74 timmar framstår som rimlig sett till brottslighetens art, den sammanlagda förhandlingstiden i målet om drygt tio timmar och de drygt 92 timmar som Magnus Bungsmuhr har lagt på den medtilltalades försvar. Åklagaren har inte heller haft något att invända mot den begärda ersättningen. Utifrån dessa utgångspunkter framstår den begärda ersättningen som skälig.

§

Med dessa synpunkter överlämnar Justitiekanslern målet till hovrättens bedömning.

Märit Bergendahl, chefsrådman på Göteborgs tingsrätt, har den 16 februari 2021 inkommit med ett yttrande och anfört följande.

Efter att ha tagit del av Anders Lindstrands yttrande med bilaga från JK känner hon sig föranledd att på tingsrättens vägnar förtydliga vissa saker. Själv har hon handlagt målet endast under huvudförhandlingen i september 2020 och en tid dessförinnan, men det finns information i deras målhanteringssystem som hon också redogör för nedan.

Det aktuella målet är ett ekobrottmål där Anders Lindstrand förordnades som offentlig försvarare för MGJ i oktober 2016. Stämningsansökan kom in till tingsrätten i februari 2018. Tingsrätten har därefter satt ut målet till tre dagars huvudförhandling i november 2018 men den fick ställas in pga. bristande delgivning. I början av mars 2019 var huvudförhandling utsatt på nytt. Kurt Eriksson dök upp vid förhandlingen utan att detta anmälts i förväg. Förhandlingen fick ställas in då MGJ inte var närvarande. Ny förhandling bokades två veckor senare. Inför denna var det bekymmer med att få MGJ delgiven och det finns en dagboksanteckning om samtal med Anders Lindstrands sekreterare dagen innan förhandlingen. Tingsrätten fick då besked om att Kurt Eriksson skulle komma istället för Anders Lindstrand. Inte heller denna gång inställde sig MGJ och hon blev då häktad i sin utevaro. Den 23 april 2019 fick tingsrätten besked om att MGJ gripits och Anders Lindstrand vidtalades och kallades till häktningsförhandling påföljande dag. Vid häktningsförhandlingen den 24 april 2019 dök Kurt Eriksson upp igen utan att det anmälts i förväg. Tingsrätten godtog då substitution. Den 9 december 2019 hölls nästa förhandling. Återigen dök Kurt Eriksson upp vid förhandlingen och hade med sig en transportfullmakt. Även denna gång ställdes förhandlingen in, nu pga. att två andra tilltalade inte var närvarande.

I september 2020 höll hon i huvudförhandlingen, samtliga kallade var nu delgivna. När målet ropades på kom båda de kvarvarande tilltalade men inte Anders Lindstrand. Istället dök advokat Kurt Eriksson upp. Hon gick igenom närvaron och konstaterade att MGJ var på plats och att advokat Lindstrand var förordnad som offentlig försvarare varpå Kurt Eriksson utbrast "Jag är inte Anders Lindstrand". Hon svarade honom att hon vet det men att vi vidtalat Anders Lindstrand och inte hade fått något besked om

§

att han inte skulle infinna sig till förhandlingen. Kurt Eriksson sade då "Det är jag som har skött detta ärende hela tiden och Anders Lindstrand har inte tid idag heller", samt lämnade in en transportfullmakt undertecknad av Anders Lindstrand men utan något målnummer.

I detta skede hade hon alltså valmöjligheten att ställa in förhandlingen igen eller att acceptera substitutionen. Med hänsyn till att det rörde sig om ett gammalt mål där flera förhandlingar redan ställts in och många förhörspersoner hade drabbats av detta var det inget alternativ att ställa in.

Med hänsyn till Kurt Eriksson kommentar kan man nog också utgå från att Anders Lindstrand inte var insatt i ärendet.

Sammanfattningsvis vill hon med detta tydliggöra att det inte vad hon kan se har varit tal om att Anders Lindstrand skulle ha varit sjuk i samband med någon förhandling, varken 2018, 2019 eller 2020. Tingsrätten har inför varje förhandlingstillfälle vidtalat Anders Lindstrand och inte fått något sådant besked. Någon anledning för tingsrätten att ta upp frågan om entledigande har alltså inte funnits. Visserligen att tingsrätten har godtagit substitutionen vid förhandlingen i september 2020 men det berodde på att det inte fanns något vettigt alternativ. Det är enligt tingsrättens mening uppenbart att Anders Lindstrand har lämnat åt Kurt Eriksson att sköta ärendet under de år det pågått.

Anders Lindstrand har den 3 mars 2021 inkommit med ett yttrande och i huvudsak anført följande.

Genom Justitiekanslerns yttrande och hovrätten för västra Sveriges enhälliga beslut i mål Ö 5389-20 får konstateras att tingsrättens beslut i dom den 1 oktober 2020 i mål B 12429-16 och B 12384-19 var felaktigt och saknat laglig grund.

Justitiekanslern och hovrätten för västra Sverige konstaterar genom handlingar och dagboksblad i målet att tingsrätten har godtagit substitution och medgett denna.

Justitiekanslern och hovrätten för Västra Sverige konstaterar vidare att beslutet om nedsättning av arvode saknat stöd och laglig grund.

§

Han konstaterar nu att chefsrådmannen Märit Bergendahl - som varit den domare som fattade det felaktiga beslutet - nu yttrar sig till Advokatsamfundet genom skrivelse av den 15 februari 2021 och gör detta i egen sak.

Anders Lindstrand har till sitt yttrande bilagt protokoll från Hovrätten för västra Sverige den 9 februari 2021 i mål nr Ö 5389-20 av vilket följande framgår.

Anders Lindstrand begärde i tingsrätten, som offentlig försvarare för Melody Gholizadeh Johansson i mål om bokföringsbrott m.m., ersättning av allmänna medel för bl.a. arbete i 74 timmar. Genom det överklagade beslutet fick han ersättning för arbete i 60 timmar. Tingsrätten motiverade beslutet med att det kunde ifrågasättas om Lindstrand hade skött uppdraget på det sätt som krävs eftersom han inte haft för avsikt att själv utföra uppdraget, utan i stället satt advokaten Kurt Eriksson i sitt ställe. Tingsrätten framhöll även att substitution skett på ett sådant sätt att tingsrätten tvingats att acceptera den.

Anders Lindstrand har i hovrätten yrkat helt bifall till sitt anspråk på ersättning för arbete.

Justitiekanslern har yttrat sig och överlämnat åt hovrätten att pröva överklagandet.

Hovrätten fattar följande

BESLUT, att meddelas den 25 februari 2021

En offentlig försvarare har rätt till skälig ersättning av allmänna medel för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget har krävt. Ersättningen för arbete ska bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning och med tillämpning av timkostnadsnormen (se 21 kap. 10 § första stycket rättegångsbalken). Häri ligger att domstolen ska värdera hur många timmar en "normalskicklig" advokat behöver för ett motsvarande uppdrag och inte ge ersättning för fler timmar (se prop. 1996/97:9 s. 192). Åtgärder som försvararen vidtagit och som domstolen accepterat, men i efterhand bedömt som omotiverade kan inte i sig läggas till grund för att sätta ned arvodet (jfr rättsfallet NJA 2010 s. 151).

Uppdraget som offentlig försvarare är av personlig natur. Substitution får inte ske utan rättens tillstånd och är avsedd att användas vid kortare förhinder. När förhinder för en offentlig försvarare aktualiseras är det viktigt att domstolen klargör vilket slags förhinder det är fråga om. Får

§

domstolen uppgifter som ger anledning att utgå från att försvararen har ett mer långvarigt eller permanent förhinder ska domstolen ta initiativ till ett byte. Likaså ska en offentlig försvarare så snart som möjligt meddela domstolen om han eller hon inte kommer att kunna fortsätta uppdraget (jfr rättsfallet NJA 2017 s. 527). Vid bedömningen av i vilken mån den offentliga försvararen har rätt till ersättning för den inträdande advokatens arbete har domstolen att tillämpa bestämmelserna i 21 kap. 10 § rättegångsbalken. Vid denna tillämpning ska domstolen ta hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet och bl.a. beakta skälen till att substitution har skett (se rättsfallet NJA 2009 s. 735).

Anders Lindstrand har anfört att han på grund av sjukdom substituerade uppdraget till Kurt Eriksson innan huvudförhandlingen i november 2018 och att det var uppenbart att Kurt Eriksson skulle fortsätta företräda huvudmannen. Han har vidare framhållit att han uppfattade att tingsrätten godtog substitutionen.

Av tingsrättens protokoll framgår att Anders Lindstrand tilläts att sätta Kurt Eriksson i sitt ställe vid huvudförhandlingen i september 2020. Beträffande övriga sammanträden står antecknat att Anders Lindstrand närvarat genom Kurt Eriksson. Transportfullmakt finns ingiven i tingsrättens mål. Mot denna bakgrund får tingsrätten anses ha medgett att Anders Lindstrand fullgjorde uppdraget som offentlig försvarare genom substitution.

Som tingsrätten angett har inte Anders Lindstrand inställt sig vid något förhandlingstillfälle.

Anders Lindstrands förhinder synes ha varit långvarigt. Han borde därför haft anledning att begära sitt entledigande, men tingsrätten har även haft möjlighet att initiera byte av offentlig försvarare. Den extra tidsåtgång som substitutionen medfört får anses ha varit begränsad. Vid angivna förhållanden saknas det stöd att lägga substitutionen till grund för att sätta ned arvodet.

Tidsåtgången för det arbete som lagts ned i målet framstår som rimlig med hänsyn till brottslighetens art och målets omfattning. Åklagaren har inte haft någon invändning mot den begärda ersättningen och antalet timmar understiger den tid som den medtilltalades offentliga försvarare behövt för att utföra sitt uppdrag. Sammantaget ska Anders Lindstrand tillerkännas ersättning för ytterligare 14 timmars arbete i tingsrätten i enlighet med sitt yrkande.

Hovrätten ändrar tingsrättens beslut på så sätt att Anders Lindstrand får ytterligare ersättning av allmänna medel med 24 570 kr, varav 19 656 kr

§

för arbete och 4 914 kr för mervärdesskatt. Denna kostnad ska staten stå för.

Beslutet får inte överklagas.

Nämndens bedömning och beslut

Göteborgs tingsrätt har riktat kritik mot Anders Lindstrand för hans arbete som offentlig försvarare och bl.a. särskilt anfört att Anders Lindstrand använt sig av substitution utan rättens tillåtelse.

Anders Lindstrand har tillbakavisat anmärkningarna och redogjort för sitt handlande. Nämnden konstaterar att hovrätten uttalat att tingsrätten får anses ha medgett substitution. Mot Anders Lindstrands redogörelse och hovrättens uttalande har inte presenterats någon utredning som visar att Anders Lindstrand i den delen har agerat på ett sätt som ska föranleda någon disciplinär påföljd.

Av utredningen framgår att Anders Lindstrand i ett yttrande till Göteborgs tingsrätt har uttalat sig nedlåtande om domare vid tingsrätten på ett sådant sätt som enligt nämndens mening inte är godtagbart. Härigenom har Anders Lindstrand brutit mot god advokatsed.

Nämnden tilldelar därför Anders Lindstrand erinran enligt 8 kap 7 § andra stycket rättegångsbalken.

Eva Angström

Rätt utdraget intygas

24 / 5 20 22

HD